

Datum: 14-11-2025

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ.

DIEPE BEZINNING (TAFAKKUR)

De Qur'an hecht groot belang aan *tafakkur*, oftewel "grondig nadenken", "diepe bezinning". Hij spreekt de mens aan als een verstandig wezen. Allah ﷻ zond profeten om gemeenschappen te waarschuwen die het vermogen tot nadenken hadden verwaarloosd. Zo werden verdwaalde mensen wakker geschud en werd hun de weg naar geluk gewezen. De Qur'an nodigt de mens uit om diep na te denken. Hij vraagt ons om na reflectie de nodige lessen te trekken en daarnaar te handelen. Zoals Allah ﷻ in de Qur'an zegt: "[Zij zijn] **degenen die Allah gedenken, staand en zittend, en liggend op hun zij, en diep nadenken over de schepping van de hemelen en de aarde. [Zij zeggen]: 'Onze Heer! U heeft dit niet tevergeefs geschapen, glorie zij U! Bescherm ons dan tegen de bestraffing van het Vuur!'**"¹

Beste broeders en zusters!

Tafakkur is een vrucht van de gunst van het verstand. De groei van onze kennis en de verbetering van ons gedrag beginnen met *tafakkur*. Daarom nodigt Allah ﷻ ons in de Qur'an uit om na te denken over Zijn geschonken gunsten. Alles wat wij in het heelal zien en opmerken is een manifestatie van Allah ﷻ en een bewijs van Zijn bestaan. Daarom is alles in de hemelen, op de

aarde en daartussen een aanleiding om te reflecteren. Wie nadenkt, begrijpt de geheimen van de schepping en de realiteit van het wereldse leven, en realiseert zich dat deze wereld vergankelijk is. Hij beseft ook dat hijzelf eindig is. Zo beseft hij beter hoe belangrijk het is om een dienaar te zijn met wie Allah ﷻ tevreden is. Hij begrijpt de islamitische *akhlāq* zoals het behoort te zijn en richt zijn leven daarnaar in. In alles wat hij ziet, vindt hij wegen die naar Allah ﷻ leiden. Hij begint te denken zoals Allah ﷻ het heeft bevolen. Daardoor profiteert hij op een manier waar Allah ﷻ tevreden over is. Hij belast zichzelf niet met onnodige zorgen of wereldse hebzucht. Hij voelt in elke omstandigheid dat Allah ﷻ dichtbij is. Daarom nemen zijn verbondenheid met Allah ﷻ, zijn vrees voor Allah ﷻ en zijn verantwoordelijkheidsbesef met de dag toe. De Profeet ﷺ zei hierover: "**De verstandige is degene die zichzelf ter verantwoording neemt en werkt voor wat na de dood komt.**"²

Beste moslims!

Tafakkur is niet slechts kijken naar het heelal; het is ook nadenken over waarom en waartoe je geschapen bent. Laten wij daarom als gelovigen bij alles wat wij zien een reis van reflectie naar Allah ﷻ maken. Laten wij Muḥammad ﷺ als gids en voorbeeld nemen. Laten wij ons hechten aan kennis en inzicht. Laten wij ons denkvermogen goed benutten en de weg van *īmān*, *ibāda*, waarheid en menselijkheid bewandelen. Ik sluit mijn *khutba* af met de volgende woorden van Allah ﷻ: "**Denken zij dan niet diep na in zichzelf? Allah heeft de hemelen en de aarde en wat tussen beide in is niet anders geschapen dan met de waarheid en tot een vastgestelde termijn. En voorwaar, veel van de mensen zijn aangaande de ontmoeting met hun Heer zeker ongelovigen.**"³

Redactie & vertaling: drs. Ahmed Bulut
Islamitische Stichting Nederland (ISN)

¹ Āl 'Imrān, 3: 191.

² Al-Tirmidhī, Kitāb Ṣifāt al-Qiyāma, 25.

³ Al-Rūm, 30: 8.